

Ragıp Zarakolu: Yeni Devlet

Posted on 13/08/2017

❌ Ne kadar tevil edilmeye çalışılırsa çalışılsın, adamın “yeni bir devlet kuruyoruz” diye böbürlenmesinde bir gerçeklik payı var.

Malum olanı ifşa etti sadece.

Aslında bir gerçeklik var, Türkiye eski Türkiye değil. Tarihinin önemli kırılma dönemlerinden birini yaşıyor.

1980 12 Eylülü de önemli bir kırılma noktasıydı. Oluşturulan “müesses nizam”ın altında farklı bir kuşak yetişti.

AKP 15 yıldır iktidarda. Bu dönemde de farklı bir kuşak yükseldi.

Kemalizm 70’ler dünyasında CHP’nin bile inkar ettiği bir mirastı. CHP, sosyal demokrat bir partiye dönüşmeye kalkıştı, ama bunu beceremedi. 80 sonrasında da bölündü. Aslında 12 Eylül sonrasında yüzde 40 a ulaşan bir potansiyel de vardı. Sonra CHP’lilerin iç kavgaları ile bu potansiyel eridi gitti. Güçlenmiş olan sosyal demokrat eğilim de zayıfladı ve sonunda 1930’ların CHP’sine dönülmüş oldu.

AKP ile birlikte, 12 Eylülün hediyesi seçim sistemi sayesinde parlamentoya girebilen tek muhalefet partisi CHP oldu ve fiilen yükselen “Yeni Türkiye”nin takozu işlevini üstlendi.

Aslında bu daha önce de yazılarımda belirttiğim gibi, Türkiye siyasetinin en az 100 yıllık iki kutup arasındaki gelgitinin bir sonucu.

Bir kutup kökünü İttihat Terakki (İTF) Geleneğinden aldı, öteki kamp ise merkez sağ bir bloktu aslında. Farklı milliyetlerin, yükselen solun siyasal tercihleri de aslında iki kamp arasında gidip geldi.

Örneğin Ermeni solunun bir parçası, Ermeni Devrimci Federasyonu, İTF ile seçim ittifakını tercih ederken, Ermeni Sosyal Demokratlar, İTF karşıtı blokta yer alıyordu. Küçük Osmanlı Sosyalist Partisi de bu blokta idi. Kürtlerin elit tabakası da, Şerif Paşa örneğinde olduğu gibi İTF karşıtı blokta yer alıyordu. Türkiye liberalizminin öncüsü Prens Sabahattin aynı zamanda ademi merkezizeti n, yani özerklik düşüncesinin yanındaydı. Doğal olarak, Arap eyaletlerinin eliti onun siyasal düşüncelerini kendine daha yakın buluyordu.

İki blokta şiddeti siyasetin bir parçası olarak kullanmaktan kaçınılmıyordu. Biraz da Balkan tarzı siyasetin bize yansımasıydı bu. Siyasal suikastler bu dönemin olgularından biriydi. İTF, şiddeti karşı kanadın bakanlarına (Bab-ı Ali baskını, ya da 1913 darbesi) muhalif, liberal gazetecilere yöneltirken; karşı kanat da Başbakan Mahmut Şevket Paşayı indiriyordu (İTF, bu suikastten haberdar olduğu halde, kontrolü tamamen ele almak için engellemiyordu).

Karşı kamp da 1914 yılında İTF önderlerine yönelik bir suikast planlıyor, blokun bir parçası olan Hınçaklardan yardım istiyordu; ama Şerif Paşanın bunu sürgünde olduğu Paris'te açık etmesi sonucu, Paramaz ve arkadaşları, İstanbul'a gelir gelmez tutuklanıyorlardı. 1915 yılı 16 Haziran'ında Beyazıd Meydanında Savaş Bakanlığının önünde asılacaklardı.

İTF'nin bir kanadı, 1921 yılında Talat Paşanın Ermeni devrimciler tarafından Nemesis operasyonu sonucu vurulmasından sonra, Ankara Hükümetine biat edeceklerdi.

1921 yılında kabul edilen ilk anayasa, özerkliğe yer veremekteydi, Kemal Paşa'da 1922'de Yunanlıların yenilmesinden sonra yaptığı basın toplantısında, Kürtlere özerklik tanınacağını belirtmekteydi. Hatta 1924 anayasasının kabul edilmeden önceki taslakta özerklik yer almaktaydı.

Lozan Sözleşmesi de Ankara Hükümetinin bunu sadece üç guruba aitmiş gibi sunmasına karşın (Yahudiler, Rumlar, Ermeniler), o dönemin, kendi kaderini tayin hakkı gibi moda bir kavramı olan azınlık haklarını, Süryanilere, Yezidilere, Alevilere ve diğer etnik ve inanç grupları için tanımaktaydı. Uluslararası bir barış sözleşmesi olduğu için, bu haklar sözde uluslararası camianın güvencesi altındaydı. Bu camia bu sözleşmeyi izleyen 90 küsur yıl içinde bütün bu grupların sıfırlanmasına kayıtsız kaldı.

1925 yılında Kürt başkaldırısı bahane edilerek, yayınlanan Suskunluk yasası ile, çok partililik durumuna son verildiği gibi, bütün medya da denetim altına alındı.

Birinci çok partili dönem böylelikle çok kısa bir dönem yaşayabildi. 1930 yılında denetimli birçok partiliğe geçilmesi söz konusu oldu. İki kamplı siyasal yapılanmaya geçiş söz konusu oldu. Ama bu da, muhalefetin adeta bir yangın gibi Anadolu'ya yayılması nedeniyle yine sonlandırıldı.

1945 yılında kontrollü sözde çok partiliğe geçiş uluslararası konjonktürün dayatması sonucu yeniden başlatıldı. 1924 ve 1930 yıllarında boy gösteren geleneksel merkez sağ blok yeniden canlandı. Bu blok, tek parti rejiminin ezdiği işçi sınıfı ve azınlıkların, köylülerin desteğini alarak, CHP'yi alaşağı etti.

Liberallerin sol blok kurmasını tehdit olarak algılayan CHP yönetimi, 1945 Aralık ayında bir yandan sol eğilimli gazete ve kitapevlerini muhafazakar, Kemalist, Turancı gençlerin güç birliği eliyle yakıp yıktırırken, 1946 Aralık'ında da bütün sol siyasal partileri ve sendikaları Sıkıyönetim kararları ile (bugünkü OHAL kararnameleri gibi). Kapattırdı. Bundan sonra da Türkiye Cumhuriyeti dar bir elbiseye hapsedilmiş oldu.

İki blok arasındaki erk kavgasında, İslamcı muhafazakarlar merkez sağın oy deposu olma özelliğini taşıırken, MSP'nin kuruluşu ile erke ortak olmaya başladı. 30 yıllık bir süreç içinde bugün erkin tüm kontrolünü ele geçirmiş bir görünümde.

CHP zulmünden yaka silken sol, 1950 seçimlerinde, DP'ye daha olumlu bir gözle baktı. Hatta ılımlı sol eğilimli birkaç aday, DP saflarında parlamentoya girdi. Azınlıklar ona oy vermenin ötesinde milletvekili bile çıkardılar. Ama daha bir yıl geçmeden sola karşı TC tarihinin en büyük operasyonu başlatıldı. Antikomünizm aldı yürüdü. Azınlıklara da 1955 6-7 Eylül pogromu ile teşekkür edildi.

DP'den yandım Allah diyenler 10 yıl sonunda CHP'ye kaymaya başladı. DP'nin buna karşı otoriterleşmesi, basın özgürlüğünü çiğnemesi, Meclis'te muhalefete karşı soruşturmalar başlatması, 27 Darbesinin önünü açtı.

Bu kez erke AP ile ortak olan CHP, azınlıkları bitirme uygulamasının devamı konusunda uzlaştı. Bunun için bu bitirme politikasını sürdürecektir olan gizli Azınlıklar Tali Komisyonunun kurma "şerefi" İnönü başkanlığındaki koalisyon hükümetine aittir.

Azınlıklar hakkında son karar mercii olan bu komisyonun hayatı, Erdoğan dönemine kadar sürdü ve demokratik bitirme konusunda başarılı da oldu.

Ancak 2 geleneksel kamp arasındaki siyasal kavga kavga 1970'lerin ortasından sonra fiili iç savaşa dönüştü. Bu da 12 Eylül rejiminin kurulmasının önünü açtı.

Kaynak: artigercek.com